

Toenemende dakloosheid

Wat zien we?

Volgens het CBS¹ waren begin 2024 ongeveer 33.000 mensen in Nederland dakloos, tegenover 27.000 in 2022. Daarmee lijkt de daling sinds 2018 te zijn gekeerd. Tellingen volgens de ETHOS-methodiek² wijzen echter op een veel grotere groep dak- en thuisloze mensen, waaronder veel “verborgen dakloosheid”, zoals mensen die tijdelijk bij vrienden of familie verblijven of in onzekere woonsituaties verkeren. Ook zijn er nieuwe groepen daklozen, zoals jongeren, vrouwen, arbeidsmigranten en economisch dakloze mensen². De problematiek verschuift daarmee deels van zichtbaar (op straat) naar minder zichtbare, maar omvangrijke dakloosheid.

Wat zit hierachter?

Volgens het Leger des Heils⁷ hangt de toename sterk samen met het structurele tekort aan betaalbare woningen. Daarnaast hebben hervormingen in de zorg en decentralisatie naar gemeenten ertoe geleid dat kwetsbare groepen niet altijd tijdig of passend worden ondersteund, waardoor zij sneller tussen wal en schip raken. Ook het afbouwen van beschermde woonplekken

en de nadruk op zelfredzaamheid spelen mee. Tegelijk zorgen regelgeving en systeemvereisten, zoals het nodig hebben van een vast adres voor toegang tot voorzieningen, ervoor dat mensen die eenmaal uit het systeem vallen, moeilijk kunnen terugkeren.

Waarom is dit interessant?

De toename van (verborgen) dakloosheid maakt zichtbaar dat toegang tot basisvoorzieningen zoals drinkwater en sanitatie niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Voor mensen buiten formele systemen komt deze toegang onder druk te staan, wat schuurt met de uitgangspunten van SDG 6⁸. Tegelijkertijd laten signalen van terreinbeheerders zien dat steeds meer mensen zonder vaste verblijfplaats uitwijken naar natuur- en buitengebieden⁵. Daar verblijven zij buiten formele voorzieningen, wat kan leiden tot vervuiling, druk op kwetsbare ecosystemen en nieuwe dilemma's rond handhaving en zorg.

Strategische vragen voor de watersector

- Wat betekent een groeiende groep mensen in precare woonsituaties voor toegang tot basisvoorzieningen (SDG 6)? En de

verantwoordelijkheid van de watersector in het waarborgen hiervan?

- Wat betekent het voor de inrichting van systemen/infrastructuren als de “standaard gebruiker” (met adres en aansluiting) niet vanzelfsprekend is?
- Hoe ver reikt de verantwoordelijkheid van water- en natuurbeheerders in het omgaan met sociale problematiek die zich manifesteert in hun domein?
- In hoeverre vraagt deze ontwikkeling om samenwerking met andere domeinen (zorg, wonen, sociaal beleid), en wat betekent dat voor de rol van de sector?

Duiding

	Laag	Middel	Hoog
Impact			
Zekerheid			

Volgen/monitoren:

Groeiende (en deels verborgen) dakloosheid zet toegang tot basisvoorzieningen onder druk voor kwetsbare groepen en roept vragen op over verantwoordelijkheden binnen de watersector.

Meer lezen

1.

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2026, 10 april). *Geregistreerde dakloze personen in noodopvang en tijdelijke opvang per regio*. Centraal Bureau Voor de Statistiek.
<https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2026/geregistreerde-dakloze-personen-in-noodopvang-en-tijdelijke-opvang-per-regio>

2.

Douwes, J. (2026, 16 februari). *ETHOS telling dak- en thuisloosheid in Nederland*. Kansfonds.
<https://www.kansfonds.nl/programmas/telling/>

3.

Investico onderzoeksjournalisten. (2026, 3 november). *Voor een bed naar de rechter: gemeenten weigeren de meest kwetsbare dakloze mensen voor een opvangplek* | Investico Onderzoeksjournalisten. Investico Onderzoeksjournalisten. <https://www.platform-investico.nl/onderzoeken/voor-een-bed-naar-de-rechter-gemeenten-weigeren-de-meest-kwetsbare-dakloze-mensen-voor-een-opvangplek>

4.

EenVandaag. (2025, 23 december). Daklozen zijn een van “duurste” bevolkingsgroepen voor overheid, maar dat hoeft niet: “Zorg wordt pas ingezet als het misgaat”. *EenVandaag*.
<https://eenvandaag.avrotros.nl/artikelen/daklozen-zijn-een-van-duurste-bevolkingsgroepen-voor-overheid-maar-dat-hoeft-niet-zorg-wordt-pas-ingezet-als-het-misgaat-162301>

5.

Frensch, N. (2026, 9 april). Daklozen trekken massaal het Haagse Bos in: ‘Het gaat ons aan het hart’. *Den Haag FM*.
<https://www.denhaagfm.nl/dhfm/5088791/daklozen-trekken-massaal-het-haagse-bos-in-het-gaat-ons-aan-het-hart>

6.

Meer mensen met onbegrepen gedrag in de natuur. (z.d.). Staatsbosbeheer.
<https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/nieuws/2024/12/meer-mensen-met-onbegrepen-gedrag-in-de-natuur>

7.

Scheepstra, W. (z.d.). *Hoe kan het dat er zoveel dakloze mensen zijn?* Leger Des Heils. Geraadpleegd op 29 april 2026, van [https://www.legerdesheils.nl/artikel/hoe-kan-het-dat-er-zoveel-dakloze-mensen-zijn#:~:text=Volgens%20onderzoeksbureau%20](https://www.legerdesheils.nl/artikel/hoe-kan-het-dat-er-zoveel-dakloze-mensen-zijn#:~:text=Volgens%20onderzoeksbureau%20ABF%20Research%2C%20dat,er%20zoveel%20mensen%20dakloos%20zijn.)

8.

SDG Nederland. (2025, 7 juli). *6 Schoon water en sanitair - SDG Nederland*.
<https://www.sdgnerland.nl/SDG/6-schoon-water-en-sanitair/>

9.

Valente. (2026, 9 april). *CBS-cijfers onderstrepen druk op opvang: dakloosheid vraagt om versnelling aanpak* - Vereniging Valente. Vereniging Valente.
<https://www.valente.nl/nieuws/cbs-cijfers-onderstrepen-druk-op-opvang-dakloosheid-vraagt-om-versnelling-aanpak/>

Groningenhaven 7 / PO Box 1072 3430 BB Nieuwegein The Netherlands
Contact persoon: Katja Barendse katja.barendse@kwrwater.nl
+31 (0)30 60 69 511
www.kwrwater.nl
www.dwsi.nl
© KWR Water Research Institute